

ASLAN ASKER ARSLAN'dan...

yargılama

“İnkâr etme oğlum” dedi askeri yargıç... Hem yargıç, hem asker ve subay, hem 12 Eylül koşullarında yaşıyor olduğunu an be an duyumsayan ve duyumsatan bir eda ile oturuyor ve konuşuyordu. Rolünü yaşıyordu... Tüm yönetim erki, çevresindeki insanların ve yaşamın geleceği, onun iki dudağı arasındaydı; bu böylece bilinmeliydi. Karşısına çıkacaklar için kurtuluşu olmayan bir acımasızlık taşıdığı kadar, kendi egemenliğine itaat edecekler için merhamet ve adalet dağıtıcısı olarak görülmeliydi.

Elindeki sigarayı tutuşu, karşısında titreyip duran sanığa bakışı; her davranışı, yasa ve kurallara bağlılığını açıkça belli eden, ilkelerinden kesinlikle ödün vermeyecek bir karaktere sahip olduğunu gösteriyordu. Yakasındaki yargıç işareti, genç yüzünün sinekkaydı tıraşı, iyi bağlanıp sıkılmış kravatı, ütülü pantolonu, birbirini tamamlayan parçalardı. Böyle bir askeri yargıcın, o güneşli pazar günü, Erzincan Askeri Hastanesi'nin önüne kadar, hem de sorgu ekibiyle birlikte gelmiş olması, karşısındaki sanığa hoşgörülü bir yaklaşım göstermesi, olağanüstü bir iyiniyet ürünü olabilirdi ancak.

Gergin yüzü, çevreyi tepeden süzen sert bakışları, sanık askere döndüğünde yumuşuyordu sanki... Üzerinde konuşulan, konuşulacak, hakkında ifadeler alınacak olay çok büyüktü sanki de, yargıç onu küçültme, önemsiz indirgeme, böylece karşısındaki sanığa yardımcı olma çabasıdaydı...

“Biz her şeyi biliyoruz aslında. Sen itiraf etsen de etmesen de, neyin ne olduğunu iyi biliyoruz. İlişkin olmuş... Olayın görgü tanıkları, aleyhinde tutulmuş tutanaklar var...”

Derin bir soluk alıp sustu yargıç. Sigarasının dumanını üfledi havaya doğru. İyice katılaştı yüzü. Gözlerini kısarak üç metre kadar ötesinde, silahlı iki askerin ortasında ayakta duran, ak benizli, yüzü sivilceli, bacakları o harfi gibi eğri duran sanığa doğru baktı.

O susunca, o güneşli Erzincan sabahına, masanın ve çevresindeki insanların bulunduğu Askeri Hastane'nin kapısı önüne de tümenden bir konuşma ve ses çıkarma yasağı gelmiş gibi oldu.

Küçük kıpırdanmalar görüldü; kendisine kasıtlı öksürük olmadığı sanısı vermeye çalışan kısa ve sıkıntılı öksürmeler duyuldu; bir saygısızlık işareti olarak anlaşılacak istenmediğini duyumsatma çabasında, ayrıca sanki bağışlanma dileyen hafif sesli yutkunmalar yaşandı.

Az ötedeki kayısı ağacının dalında bir serçe kısaca öttü. Bir başkası da onu yanıtlarken utandı belki; hemencecik sustu...

Yargılamayı izlemekte olan askerler, bir o yanda, bir diğer yanda buluyorlardı kendilerini. 200 Yataklı Erzincan Askeri Hastanesi'nin en saf, en matrak ve en sivilceli askeri Arslan'ın hastane kapısı önünde yargılanıyor olmasına nasıl akıl sır erdirebileceklerini bulmaya çalışıyorlar, yarıda kalmış gülümsemeler, kararsız dudak büküntüleri ile istemeden de olsa tepkilerini dile getiriyorlardı. Önceden kurgulanmış bir oyunla kendiliğinden gelişmiş bir felâketin aynı anda düşünülebileceği, her düşüncenin bir başka olasılığı kışkırttığı, hiçbir kesinliğin bulunmadığı bir karmaşa yaşıyordu sanki.

Arslan'ı o gün nöbetçi tabip ve aynı zamanda hastanenin nöbetçi amiri olan asteğmenin buyruğuyla erat koğuşundan olay yerine getiren erler ve koğuş nöbetçi çavuşu, işin başında herhangi bir ikircim yaşamamışlar, hastanenin eğlencesi olmuş Arslan'ın nasıl bir suç işlemiş olabileceğine ilişkin kaygılı düşüncelere dalmışlardı.

Sıkıyönetim koşulları yaşıyordu. Hastanenin karargâh bölük erleri sık sık ifadeye çağrılıyor, cephanelikle, mutfakla, çöplükle, nöbetlerle ilgili soruşturmalar

geçiriyordu. Bu soruşturmaları genellikle askeri hastanenin astsubayları yürütüyordu. İlk kez hastanenin kapısına kadar bir yargıç gelmişti; hem de yazıcısıyla, daktilosuyla... İlk kez şüpheli asker, silah kuşanmış asker arkadaşları tarafından sorgu yerine getirilmişti... Bir soruşturma için en akla gelmedik ad olabilecek, hastanenin ayakkabı boyacısı Arslan'ın, hem de yakasında yargıç işareti olan bir asteğmen tarafından çağrılmış olması, Arslan'ı kendisine "posta" olarak atamış, keyifli zamanlarında ona takılan, oldukça gülünç oyunlar hazırlayan bir asteğmenin de, Arslan'ın tüfeklerine süngü takmış askerler tarafından "mevcutlu" olarak getirilmesini emretmesi, tüm hastanede ve karargâh bölüğü erati içinde buz gibi bir havanın esmesine neden olmuştu.

Yargılama için hastane önüne çıkıldıktan sonra yargılamanın kapının önünde, herkese açık bir yerde başlatılmış olması, diğer askerlerin yargıç ve nöbetçi hekim tarafından yargılama yerinden uzaklaştırılmamasıysa, ilk kuşkuları başlatmıştı.

Kuşkuların çoğaldığı, tüm hastanenin eğlence kaynağı Arslan'ın yüzünün uyandırdığı gülme arzuları depreşmeye başladığı anda, yargıç asteğmenin sertleşen yüz hatları, büyük bir ciddiyetle çınlayan sesi, durumu değiştiriyor, askerlerdeki kararsızlık açık bir ürküntüye, hastanenin en gariban askeri Arslan'a, arkadaşlarına duyulan bir üzüntüye dönüşüyordu.

Arslan'sa, beti benzi atık, titreyerek duruyordu iki askerin arasında. Olağan koşullarda, neredeyse günün her saat ve dakikasında ayrı bir yüz taşımayı başarabilen, ciddi, disiplinli bilenen subaylar karşısında olağanüstü zavallı ve aynı zamanda verilecek her görevi yapmaya hazır bir emirkulu gibi görünen maskesini takınan, kendisiyle gülp eğlenen rütbelilerle ise, hinoğluhince dalga geçmeyi, çevresindeki askerlere göstere göstere subayları bile alay konusu yapabilmeyi becerebilen, bu sırada dünyanın en şeytansı yüzünü bürünmeyi de ihmal etmeyen Arslan'ın tek bir yüzü vardı şimdi... Mağdur, mazlum, günahsız, gariban bir Anadolu çocuğu gibi, bir suç işlemişse de bunu bilmeden yaptığını anlatmaya çalışan,

merhamet dilenen, balmumundan yapılmış bir maske gibi kıpırdamaksızın duran acınılacak bir yüz...

Herkes ve her şey susmuştu.

Belki de olay yerindeki askerlerin şaşkınlıkları ve yaşadıkları ikircim nedeniyle, suskunluğun her şeye egemen olduğu o anda, askeri yargıç olan asteğmenin, arada 3. Ordu Komutanlığı 2000 Yataklı Asker Hastanesi'nin o günkü nöbetçi tabibi olan beyaz önlüklü asteğmene kırptığı gözün ayırımına varamadılar.

Göz kırılan nöbetçi asteğmenin ilginç bir yüzü vardı. Gözlerinin altı yorgunluk ve uykusuzluğun dışında oldukça uzun sürmüş olduğu anlaşılan derin bir mutsuzluğun etkisi ile kararmış ve halkalanmıştı... Dudaklarının kenarlarındaki çekintiler bir zamanlar çok gülüp eğlenirmiş de, birden gülmesini unutmuş birisine ait çizgilerin belirsizleşmiş izleri gibiydi. Gülen insana ait bu izlerin hemen yanı başında, çok düşünen, karamsar düşünceler arasında bocalayan, dişlerini sıkıp yüzünü geren birisine ait yeni kırışıklıklar belirmişti.

Az önce nöbetçi tabip asteğmenin verdiği özel komutla askeri hastane karargâh bölümü nöbetçi çavuşu ve süngü takmış iki askeri arasında sorgu yerine getirilmiş Aslan askerinin gelişimini kalsiyumdan yoksun olarak tamamlayabilmiş "O bain" bacakları, tir tir titriyordu. Zaten oldum olası kansız olan yüzü de iyice gergin ve soluktu.

Neredense yarım saattir, arka arkaya, "Be be ben bi bi bir şey ya ya yapmamışım dır ko ko komutanım" diyordu.

"Bak benim aslan oğlum, adı da Arslan oğlum. Biz her şeyi biliyoruz. Hakkında tutulmuş zabıtlar, aleyhinde verilmiş ifadeler var. Suçunu kabul edersen sana yardımcı olmaya çalışacağım. Hafifletici nedenler bulacağız... Askerliğini kurtarabileceğiz belki... Ama inkârı sürdürürsen, hem hapis yatarsın, hem askerliğin olmamış sayılır; yanar."

Ne kadar sevecen, ne kadar babacan bir sesle konuşuyordu bu yargıç asteğmen...

“Anladın mı oğlum benim, Aslanım?”

Arslan bu kez hemen yanıtlamadı. Derin, çok derin bir soluk aldı, hem de hiç kekeleymeden... Arada bir duyulmaya başlanmış ürkek kuş seslerini, havanın güneşini, karşısındaki kayısı ağacının esen rüzgârla hafif hafif kıpırdayan dal ve yapraklarını da içine çekerek kendisine bir korunak hazırlama çabasındaydı sanki.

“A a a anladım, ko ko ko komutanım”

Yutkundu Arslan. Bu kez uyumlu, itaatkâr bir ses tonuyla yanıtlamıştı yargıcı.

“E e e evet ko ko komutanım. Ya ya yapmışımdır.”

Önce Arslan bıraktı soluğunu, sonra yargıç asteğmen... Mavi gökyüzünün en yüksek ışıklı katlarından yeraltının en dipsiz karanlıklarına kadar tüm evreni kapsayan derin ve büyük bir “ooh” sesi duyuldu sanki.

“Kabul ediyorsun demek.”

“E e evet, ko ko komutanım.”

Sorgulamanın başından bu yana gözlerini başka taraflara kaçırın, daha çok da yere doğru bakan Arslan, yargıç asteğmenin gözünün içine bakıyordu artık.

“Tamam oğlum, aferin sana... Adam ol böyle.”

Masada oturan daktilocu çavuşa doğru döndü...

“Ne yazdın çavuş?”

“26 Temmuz 1981 Pazar günü, saat 10.30’da, 3. Ordu Komutanlığı 200 Yataklı Erzincan Asker Hastanesi’ne sorgulama için gelindi. Şüpheli askerin mevcutlu olarak huzura çıkarılmasından sonra ifade alınmaya geçildi. Kimlik tespiti için...”

Dersini iyi çalışmış başarılı öğrenciler gibi, hiç duraksamaksızın konuşuyordu çavuş.

“Tamam çavuş. Yap bakalım kimlik tespitini.”

Yazıcı çavuş, tüfekleri süngülü iki askerin arasında, titreyerek ayakta durmakta olan Arslan’a döndü.

“Kimliğini oku, tekmil ver asker...”

Arslan yutkundu.

“A a a ar ar Arslan Aslanođlu. A a a as Askeri hastane ka ka karargâh bö bö bö bölüğü. A a a altmışa i i i iki te te tertip. De de Denizli... Çi çi Çivril...”

Yargıç o sevecen sesiyle girdi araya.

“Çabuk yaz bunları çavuş. Daha çok işimiz var.”

Dudaklarını kemiriyordu.

Çavuşun daktilosunun tıkırtısı her şeyin üstündeydi artık. O itiraf ânından sonra yeniden duyulmaya başlanmış kuş seslerinin, merakların, kuşkuların, bastırılmış gülme isteklerinin, şaşkınlıkların, iç ezikliklerinin, pişmanlıkların...

Sonra yargıç asteğmenin sesi çınladı.

“Asker yüzüne karşı okunan iddianamede öne sürülen suçları işlediğini, bir zayıf ânında işlediği bu suçtan ötürü pişmanlık duyduğunu söyledi...”

Görevini hakkınca ve hatta babacanca yapıyor olmanın olgunluğu içindeydi; Arslan’a döndü...

“Evet Arslan oğlum; şimdi söyle bakalım, neden yaptın bu işi...”

Önce yutkundu Arslan. Ummadığı bir soru sorulmuş olmalıydı. Yargıç Asteğmen’e doğru, bağışlanma ve anlaşılma arzusuyla dolu olarak baktı. Çok masum, mağdur, hatta zavallı bir görüntüsü vardı.

Birden konuştu; hızlı hızlı, hızlı hızlı konuştu:

“İ i i istemiştir ko ko komutanım, i i i istemiştir... Va va vallahi, bi bi billahi istemiştir.”

O kekeleyerek ve titreyerek konuşurken herkes susmuştu, daktilo da.

“Nasıl yani... Konuştu mu bu meret? Nasıl anladın istediğini?”

Arslan yutkundu.

“Ba ba ba bakışından a a a an, anlamışımıdır komutanım. Ba ba bana bak bak bakmıştır; bakışından anlamışımıdır.”

Yargıç dudaklarını daha görünür biçimde çiğnemeye başlamıştı.

Çevredeki asker şaşkınlıklarının içinde kuşkulu gülümsemeler baş vermişti.

“Yaz çavuş...”

Yargıç asteğmen ciddi ve derin düşünceli bir yüz anlatımıyla Arslan askerin ifadesini kekelemeleri kaldırarak ve anlamlı tümcelere çevirerek yazdırdı.

“Demek ki, istedi Arslan oğlum.”

“E e e evet komutanım, istemiştir.”

“Çok mu istedi evladım.”

“E e e evet komutanım. Ço ço çok istemiştir.”

Yargıç asteğmen üst üste ve şiddetle öksürdü. Öfkelenmiş gibiydi de, bu öfkesini sanık askerden uzak tutmak için özel bir çaba gösteriyordu sanki.

“Kaç kere oldu oğlum bu iş?”

“Bi bi bir kere, ko ko komutanım.”

Aslanın bakışları, yine kendine güveni kalmamış insanlara ait o kaygılı boşluğa takılıp kalmıştı...

Yargıç asteğmen yüzünü buruşturdu. Kafasını iki yana olumsuzca salladı. İtirafçı sanığın yanıtını beğenmemiş olmalıydı.

Anladı Aslan...

“Yo yo yok, ko ko komutanım, i i iki kere oldu.”

Yargıç asteğmen derin bir soluk aldı.

“Yaz oğlum. Bir kereden çok oldu... Tam bilemiyorum. İki de olabilir, daha fazla da...”

“Öyle mi asker?”

“E e e evet komutanım.”

Görevini gereğince yerine getirmiş olmanın iç huzuru ile sandalyesine iyice yerleşip bacak bacak üstüne attı yargıç asteğmen. Filtreli Silahlı Kuvvetler paketini çıkardı subay ceketinin iç cebinden, biraz ötedeki sandalyede oturan nöbetçi doktora da uzattı.

Araç şoförü onbaşı koşarak geldi; çaktı çakmağını, önce yargıcın sonra doktorun sigarasını yaktı.

Sigarasından derin bir soluk çekip havaya savuran yargıç sakın ve fazla bir anlam taşımayan bir yüz ifadesiyle yazıcısı çavuşa sorgulamayı tamamlayacak bir şeyler yazdırdı.

Sanığın gözlerinin içine içine doğru baktı, gözlerini de iyice kısarak...

“Başka söyleyecek bir şeyin var mı oğlum?”

Hem yumuşak, hem buyurgandı ses tonu. Okşuyor gibiydi karşısındakini... Aynı zamanda olayı deşeleleyen, her şeyi bilmek isteyen bir baba, hatta anaydı sanki...

“Va va var, ko ko ko, komutanım” dedi Arslan. Yutkundu.

“Ka ka ka kahverengiyle, be be be beyaz da var.”

Gülmesi geldiğinden mi, çok öfkelenmişinden mi bilinmez, midesi bulanmış gibi yüzünü buruşturan yargıç, iki kere üst üste şiddetle öksürdü. Geçirdiği sarsıntıdan ötürü, neredeyse sigarası düşüyordu elinden...

“Bunlar da nereden çıktı şimdi?”

“O o o olmuşken, he he hepsi çıksın aradan.”

Sorgulama yerinin biraz uzağına toplanmış, ikili üçlü gruplar halinde olup biteni izlemekte olan tüm asker başları, hastane bahçesinin sol köşesindeki beton yapıya, çöplüğe doğru döndü.

Köpeklerden hiçbirisi ortada görünmüyordu.